

Toekomstbestendigheid in de Nationale Trendradar

Verschillende experts uit de ontwerp-, advies- en bouwbranche keken terug en vooruit en gaven vooral aan welke risico's we de komende jaren lopen en welke kansen er ook liggen. Vaak in elkaars verlengde. Schooldomein blikte vooruit met vier toekomstkijkers.

Geron Verdellen

Det van Oers

Michael Kleine

Robert Glebbeek

INNOVATIE EN VERNIEUWING

Directeur Stad en Omgeving Robert Glebbeek van Liervense: "Innovatie gaat gepaard met vernieuwing en is per definitie niet gebaseerd op in het verleden behaalde resultaten. Daar komt de regelgeving ook om de hoek kijken, die innovatie vaak lastig maakt. Daardoor redden de grotere bedrijven het, omdat die de schaal hebben om risico's te kunnen spreiden. Voor kleinere bedrijven wordt het lastiger, terwijl daar juist het potentieel zit om te innoveren. Het gedrag van mensen moet veranderen; zoals wij nu onze posities bezetten daar komt een kentering in. Mensen vinden het lastig om hun gedrag te veranderen, terwijl het roer echt om moet. Daar speelt het onderwijs nog onvoldoende op in, omdat dat nog te veel in oude structuren denkt en werkt. Eigenlijk moet de urgentie zozeer gevoeld worden dat toekomstige adviseurs en bestuurders het met de paplepel ingegoten krijgen. Wij zijn op een gegeven moment weg en dan staat er een nieuwe generatie die anders in het leven staat waarbij de hele wereld met elkaar verbonden is. Connectiviteit is het nieuwe

sluutelwoord. Maar daar gaat nog wel een generatie overheen."

ANDERS NAAR DE VOORRAAD KIJKEN

Geron Verdellen van SMT Bouw & Vastgoed: "Sloop en nieuwbouw wringen met de principes van de circulaire economie. Nieuwbouw is zeker niet de meest duurzame oplossing; renovatie kan een betere oplossing zijn. Zo is de gebouwkwaliteit van de gebouwen uit het verleden beter dan vaak aangenomen wordt en kunnen deze prima duurzaam gerenoveerd worden. Dat betekent dat we anders naar de voorraad moeten gaan kijken. Het helpt wanneer budgetten voor renovatie en nieuwbouw gelijk worden getrokken in termen van de levensduur van het gebouw. De circulaire economie bestaat nu vooral uit bouwen met hergebruik van materialen, maar moet naar bouwen voor hergebruik. Als de waarde van gebruikte materialen hoog blijft heeft dat een grote invloed op de afschrijving op het gebouw. Nu hanteren gemeenten en opdrachtgevers nog een 40-jarige afschrijving naar 0, zodat ze aan de voorkant geneigd zijn om toch nog

steeds naar de economisch meest voordelige aanbieder te kijken. Dat roer moet volledig om, maar daar zijn nog wel wat hobbels te nemen.”

PRIVACY EN SECURITY

Country Digital Transformation Lead For education Michael Kleine: “Wet en regelgeving vormen een knelpunt; digitalisering en informatisering zijn gekoppeld aan privacy en security. Wat doet verregaande digitalisering met jou als mens, gezin en organisatie; wat weten ze allemaal van jou en hoeveel vrijheid voel je nog? Gemiddeld heeft de jongere generatie daar minder moeite mee. Ze nemen makkelijker digitale diensten af, bouwen internationale netwerken op en creëren daarmee new business. De oudere generatie heeft nog vaak het gevoel dat door de digitalisering het gevoel van eigenheid wordt aangetast. Alle initiatieven die je om je heen ziet ontstaan worden vertaald naar nieuwe onderwijsvormen en dat is hoopvol. De VN sustainability goals worden opgepakt en als thema's vertaald. Onderwijs integreert steeds meer met bedrijven en partijen om hen heen. Kijk naar de Digital Society School, onderdeel van de Hogeschool van Amsterdam - <https://digitalsocietyschool.org/> - en de ECIU University, een samenwerking van een groot aantal Europese Universiteiten onder leiding van Universiteit Twente - <https://www.eciu.org/> - waar prachtige dingen in co-creatie gebeuren. De toekomst is al begonnen.”

Sander Ros

ENORME VERSNELLING

Interieurarchitect cepezedinterieur Det van Oers: “Mensen blijven behoefte hebben aan omgevingen om te leren, te werken en te recreëren. Ik geloof niet dat wij zo eroderen en evolueren dat er geen specifieke plekken meer nodig zijn. Het raakt ook aan ethische vraagstukken wie we zijn en waar we voor staan. Als je voor een opdrachtgever werkt is het heel belangrijk dat je je kunt inleven in wat die persoon of dat instituut nodig heeft vanuit een bepaalde toekomstverwachting. Dat blijft altijd en onze taak is om omgevingen te maken die hem niet al na een paar jaar in de weg staan, zodat je dan weer moet verbouwen en functioneel aanpassen. Heel veel zit hem in de technologie, zodat je het gebouw een infrastructuur geeft die adaptief is. Je wilt plekken definiëren en uniek maken, waardoor de beleving en de gebruikswaarde heel speciaal worden. Helaas zie je nog veel eenheidsworst in de scholen en kantoren. Daar ligt een uitdaging voor opdrachtgevers, ontwerpende partijen en bouwers. Wat je ook in toenemende mate ziet is de dynamiek en het snelle wisselen. Het kenmerk van pop up restaurants is dat ze even hot en hip zijn, maar een half jaar later verouderd, omdat er weer een andere hausse is. Dat maakt dat plekken hybride worden en heel aantrekkelijk moeten zijn en kunnen blijven. Die

continue beweging naar omgevingen die aantrekkelijk moeten blijven kan ook leiden tot een overbelasting voor de geest. De hectiek en de druk; al die keuzen die je moet maken, al die middelen die je tot je beschikking hebt. Je ziet steeds meer leerlingen en studenten die tijdens hun studie een burn out krijgen, die het niet trekken omdat de druk zo hoog is. Er zijn maar weinig mensen die zich terug kunnen trekken. Het risico is dat het doorgaat en wij als mensen niet

“Innovatie gaat gepaard met vernieuwing en is per definitie niet gebaseerd op in het verleden behaalde resultaten”

klaar zijn om met de mogelijkheden om te gaan. De evolutie van de technologie gaat zo snel dat wij dat met onze geest en lichaam gewoon niet kunnen bijbenen. Hier ligt ook een belangrijke uitdaging voor de (interieur)architectuur; fijne plekken maken waar mensen zich thuis voelen en tot rust kunnen komen.”

ZUINIG ZIJN

Hoe kunnen we met elkaar de energiesprong maken, of te wel *how much is left for me?*” Sander Ros van RoosRos architecten is daar duidelijk over: “We ontwikkelen ons heel snel van een lineaire economie via een recycle economie naar een circulaire economie.” De mens is gemaakt om buiten te leven; toch brengen we gemiddeld 90% van onze tijd door in gebouwen. Dat vraagt om gebouwen die bijdragen aan het welbevinden van haar gebruikers; gebouwen die gezond zijn en ook een toekomstwaarde hebben. Onze missie is dat we voor respectvol rentmeesterschap staan en daar heb je een toekomstgerichte visie voor nodig. Op een innovatieve manier gaan wij met de toekomstige gebruikers op zoek naar het beste antwoord op hun vraag. Samen gaan we op zoek naar de vraag achter de vraag. Drie ontwerpuitgangspunten zijn daarbij essentieel: besef dat de leefomgeving de mens vormt, ontwerp gericht op de toekomst en wees zuinig op zaken die op kunnen gaan, want onze grondstoffen en materialen zijn echt eindig.”

Lees/download de Nationale Trendradar Onderwijsvastgoed 2019 via school domein.nl/ntr-onderwijsvastgoed-2019.